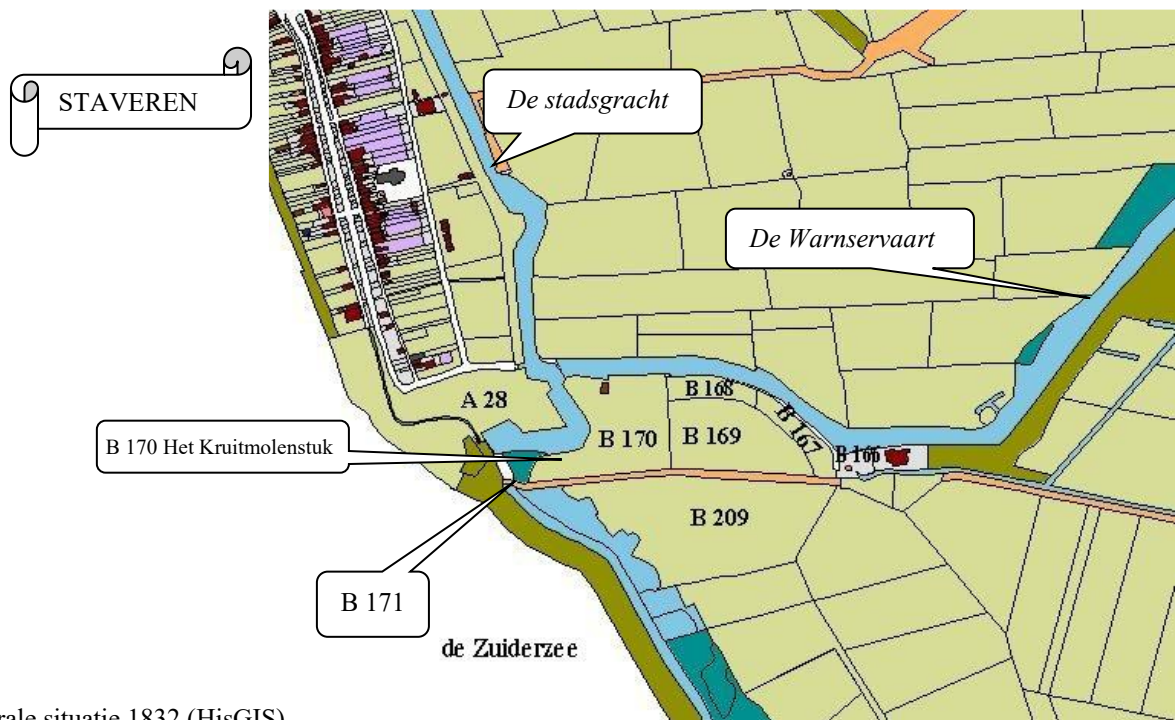

De Kruitmolen van Stavoren

Kadastrale situatie 1832 (HisGIS)

Uit: Van Ondiepe Poelen tot Meerlanden, uit de historie van de Staverse Meren

Kruitmolen uit: *Wumkes en Steensma: Geschiedenis van Friesland, 1744.*

- 16 Maart 1737 *Octrooi verleend aan Binke Binkes c.a. te Stavoren om alleen in deze Provintie een Kruitmolen te mogen hebben.*
- 16 Mei 1744 *Des avonds 8 ure, sprong de Kruitmolen te Stavoren aan de haven staande, waardoor genoegzaam alle huizen in en rondom de Stad meer of min beschadigd werden; gelukkig kwamen er slechts twee menschen bij om het leven. Spoedig ging men over tot den bouw van een "massale Kruytmolen" welke in 1748 voltooid was. (Leeuwarder Courant 1-9-1928.)*
- 10 Maart 1761 *Prolongatie van Octrooi aan Gerrit Wiggerts te Stavoren, gedurende nog 25 jaren om te mogen hebben een Kruitmolen en buspulver te mogen maken, waarvan vroeger het octrooi was verleend aan Secr. Binkes cum soc.*
- 13 Juni 1761 *De eigenaars van de Kruitmolen te Stavoren maken bekend dat na enige weken stilstand de werkzaamheden worden hervat, adres vroedsman Jurjen Hermanidas te Hindeloopen of burgemr. Douwe Pytters Cramer te Stavoren.*
- 3 Juni 1769 *Dr. Adrianus van Loon, secretaris te Hindeloopen, biedt te koop aan de geoctroyeerde Kruitmolen "De Eendragt" te Stavoren met zijn weid- en hooilanden. Gebouw enz. te zien met een briefje van burgemr. Douwe Pytters Cramer.*
- 11 Aug. 1790 *Op afbraak verkocht de Kruitmolen "de Eendragt" te Stavoren, waarin 3 stel steenen, een paardestal voor 8 paarden, een schuur voor 8 koeien, een salpeter raffinaarderij met koperen ketel van 5 voet, 4 koperen bekkens circa 4 voet in diameter, turfschuur enz. Aan de Warnservaart.*
- 1821 *Verkocht te Hindeloopen, een stuk greidland, groot 3 bunders, genaamd het Kruidmolenstuk, gelegen ten Z.O. van Stavoren, buiten de Zuidermeer.*

De Kruitmolen.

1737 - mrt 16.

Octrooi verleend aan Binke Binkes e.a. te Staveren om alleen in deze provincie een kruitmolen te mogen hebben.

1749 - mrt 6.

Secretaris Binkes van Staveren wordt niet vrijgesteld van schoorsteengeld voor zijn kruitmolen.

1761 - juni 13.

De eigenaars van de kruitmolen te Staveren maken bekend, dat na enige weken stilstand, de werkzaamheden worden hervat, adres vroedsman Jurjen Hermanides te Hindeloopen of burgemeester Douwe Pytters Cramer te Staveren.

1769 - juni 3.

Dr. Adrianus van Loon, secretaris te Hindeloopen, biedt te koop aan de geotroijeerde kruitmolen De Eendragt te Staveren met zijn weid- en hooilanden, gebouw, enz. te zien met een briefje van burgemeester Douwe Pytters te Staveren.

1790 - aug. 11.

Op afbraak verkocht de kruitmolen De Eendragt te Staveren waarin 3 stel stenen, een paardestal voor 8 paarden, een schuur voor 8 koeien, een salpetteraffinadeij met koperen ketel van 5 voet, 4 koperen bekkens circa 4 voet in diameter, turfschuur enz. aan de Warnservaart.

LEEWARDER Saturdagse Courant.

Kruitmolen Staveren

Uit de advertentiekolommen van de „Leeuwarder Saturdagse Courant” van 3 juni 1769.

Dr. ADRIANUS van LOON, Secretaris te Hindeloopen, praesenteert uit de hand te verkopen: de geotroijeerde KRUIDMOLEN De Eendragt te Stavoren, met zyn Weid- en Hooi-landen, Gebouwen en losse Goederen volgens Inventaris; kunnende dagelijks worden gezien, mits hebbende een Briefje van bovengemelde of van de Burgmr. DOUWE PYTTERS CRAMER te Stavoren.

200 jaar geleden

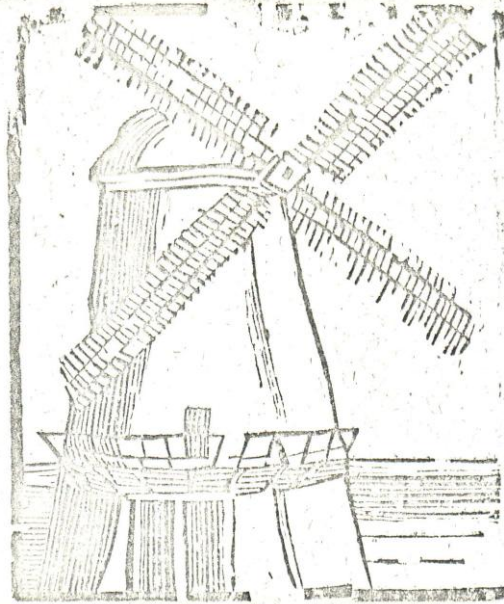
octroy voor de Seers
B. Binkes namens de
kruidmolen te Stavoren

De Staten van Frieslandt allen den geenen,
die deesen sullen sien, ofte hooren leesen salie;
Doen te weten, dat sich aan ons by request
heeft geaddressert Binke Binkes Secretaris
der Stadt Stavoren, waar by te kennen gaff,
dat hij supplant voor sich en in qualiteit in
den Jare 1732. heeft aangekogt de kruidmolen
cum annexis even buiten voors. Stadi, welke
zeedert veele Jaaren stiel gestaan hebbende,
seer was vervallen, dogh nu door de supplant
cum sociis met excessive kosten gerepareert,
en aan de jangh gebracht; waar door nu in
staat was geraakt, om meerder buskruidt te
maaken, als sal kunnen debiteren; verfoekende
daarom, opdat dese fabricq, die nu met een
tamelijk succes gedaan wordt, in het toekoo=
=minde niet menige werden gedrukt off ten
eenemaal bedorven door het aanbouwen van
een tweede molen; soo als uit baat ofte
kwelzugt ligtelyk konde werden ondernomen,
dat aan hem supplant cum sociis brieven van
octroy menigen werden verleent, om alleen
in deesd provincie een kruidmolen te menigen
hebben en kruidt te maaken.

Welck verfoek by ons in deliberatie geleyt sijnde
soo is t, dat wij in het verfoek, aan ons
gedaan, hebben bewilligt, ende supplant
cum sociis vergunt deese opene brieven van

Q octroy

actum 16 maart 1737

Pertinent en Omftandig Verhaal, wegens al de droevige Ongelukken,
die 'er zyn gefchied, door het Springen van de Kruit-Moolen, tot

STAVOOREN.

STavooren, den 16. Mey 1744. Deze Morgen om-
trent de Klok agt uren, is alhier een droevig geval
gebeurt. De Kruit-Moolen hier ftande en een
fchoon sterk Gebouw zynde, is in een oogenblik tot een
Puinhoop verandert, door dien dezelve in een moment
in de Lugt fprong; De Werklieden op de Moolen bezig
zynde, om het Kruit te drogen en haar dingen te doen,
hebben ellendig haar leven daar by gelaten en zyn daar
drie Menszen door om gekomen: De halve Stad is daar
door geruineert en genoegzaam geen een Huis of is befcha-
digt. De Kerk en het Huis van den Domine daar is geen
een Glas in heel gebleven en de daar rondom ftan-
de Huizen zyn geheel geruineert en de fchaden daar
door veroorzaakt is onbefchryvelyk; Nog twee andere
Menszen buiten die geene die op de Moolen waren wor-
den vermist en volgens het zeggen, zo zou daar wel
15 à 1600 pond Kruit in de Lugt gefprongen zyn. De
oproer en confternatie onder de Inwoonders is onbefchry-
velyk, want men niet en dagt of zoude wel honderde Mens-
zen haar leven hebben gekoft, dog de Heere heeft dezel-
ve door zyn wonderlyke Almagigheid behoed. Deze
Stad heeft al van den beginne veel ongelukken van Bran-
den, van Inftorten en Overftrominge ondergaan en over
dezelve Stad zyn al veele Oordeelen gevallen.

NB. Deze Stad is een van de oudfte Steden van Holland en heeft in
fchoonheid veele overtroffen.